

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Амічіс, Е. “Лист батька до сина”. *Авангард*, Ч. 3–4 (38–39) (1955): 51.
- Андрощук, Ф. О. *Нормани і слов'яни у Подесенні*. Київ, 1999.
- Андрусак, І., та О. Забужко, ред. *Український палімпсест: Оксана Забужко в розмові з Ізою Хруслінською*, пер. з польської Д. Матіяш. Київ, 2014.
- Аристофан. В *Комедії*. Пер. Андрія Содомори, Бориса Тена, Володимира Свідзинського; передмова Олександра Білецького; примітки Йосипа Кобова. Харків: Фоліо, 1980.
- Артемьев, А. П. *Братский боевой Союз народов СССР в Великой Отечественной войне*. Москва, 1975.
- Археографическая комиссия, сост. *Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России*, т. 3. СПб., 1861.
- Бандера, С. “Командир — провідник (Слідами сл. пам. Романа Шухевича)”. *Літопис УПА*, вип. 45. Торонто-Львів, 2007.
- Бандера, С. *Перспективи української революції*. Київ: Ін-т національного державознавства, 1999.
- Бандрівський, М., та Л. Крушельницька. *Золоті Михалківські скарби та їх доля*. Львів: Ліга-Прес, 2012.
- Баран, В. Д. *Черняхівська культура*. Київ: Наукова думка, 1981.
- Бевз, Т. А. *Діяльність закордонної делегації Української партії соціалістів-революціонерів*. https://shron1.chtyvo.org.ua/Bevz_Tetiana/Diialnist_Zakordonnoi_delehatsii_Ukrainskoi_partii_sotsialistiv-revoliutsioneriv.pdf
- Безансон, А. *Свята Русь*. Пер. Тараса Марусика. Київ, 2017.
- Бейкер, М. “Погляд одного історика на розвиток сучасної історіографії Української революції 1917–1920 рр.”. *Україна модерна*, вип. 9 (2005), 72.
- Бердяєв, Н. *Судьба Росії* (2007). Доступ 22 серпня, 2022. <https://predanie.ru/book/69716-subda-rossii/>
- Білас, І. “Каральні військові підрозділи НКВС-МГБ у боротьбі з ОУН-УПА (до 50-річчя УПА)”. *Державність*, № 4 (7), (1992): 48, 53.
- Білас, І. “Протистояння. Акції репресивного апарату тоталітарного режиму проти національно-визвольного руху українського народу”. *Літературна Україна*, 29 жовтня 1992.
- Білас, І. “Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953 рр.”. *Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз*, кн. 2. Київ, 1994.
- Білобровець, О. М. “Акт проголошення Королівства Польського 5 листопада 1916 р. у польській суспільній думці в Україні”. *Сумський історико-архівний журнал*, вип. XXVIII (2017): 86–87.
- Бліфельд, Д. І. *Давньоруські пам'ятки Шестовиці*. Київ, 1977.
- Бовгира, А. “Передмова”. В *Короткий опис Малоросії (1340–1776)*. Київ, 2012.

Бовуа, Д. «Щоденник» Пилипа Орлика: від міражу вигнанця до українського міфу». *Український археографічний щорічник*, 8/9. Київ, 2004.

Болтрик, Ю. В. «Культурна приналежність Литої Могили (інтерпретація маркерів)». *Мотив — стиль, образ — знак у контексті давніх культур і традицій*. Винники, 2019.

Брехуненко, В. *Війна за свідомість. Російські міфи про Україну та її минуле*. Київ, 2017.

Брехуненко, В., ред. «Братня навала». *Війни Росії проти України XII–XXI ст.* Київ, 2016.

Будницький, О. В. *Российские евреи между белыми и красными (1917–1920)*. Москва, 2006.

Булдаков, В. П. *Хаос и этнос. Этнические конфликты в России, 1917–1918 гг. Условия возникновения, хроника, комментарий, анализ*. Москва, 2011.

Бушков, А., и А. Буровский. *Россия, которой не было - 2. Русская Атлантида*. Красноярск; Москва, 2000.

Бушкович, П. *Петр Великий. Борьба за власть*. СПб., 2008.

«В Кремле пояснили, как видят «самоочищение» России от «предателей»». Доступ 12 вересня, 2022. <https://www.kommersant.ru/doc/5260154>

Вегеш, М. *Августин Волошин і Карпатська Україна*. Львів–Хуст: ЗУКЦ, 2004.

Вегеш, М. *Карпатська Україна (1938–1939): Соціально-економічний і політичний розвиток*. Ужгород, 1993.

Великая Отечественная война Советского Союза 1941–1945. Краткая история. Москва, 1970.

Великочий, В. *Новітня національна історіографія ЗУНР як складова історіографії Української революції 1917–1923 рр.: здобутки і перспективи*. Київ, 2017.

Верб, І., та Ю. Шаповал. *Михайло Грушевський*. Київ, 2005.

Верстюк, В. Ф., та Я. Я. Бруський, ред. *Праці Українсько-Польської комісії дослідження взаємин 1917–1921 рр.*, т. 1. Київ: Інститут історії України НАН України, 2019.

Винар, Л. *Михайло Грушевський і Наукове товариство ім. Тараса Шевченка. 1892–1930*. Мюнхен: Дніпрова Хвиля, 1970.

Винниченко, В. *Відродження нації*. Австрія, 1920.

Відейко, М. Ю. «Нарис п'ятий. Витоки державності в історико-географічному ареалі України в прадавню добу». В *Українська державність: історико-правничі нариси*, за заг. ред. В. А. Смолія, 118–45. Київ, 2021.

Відейко, М. Ю. *Південно-Східна та Центральна Європа у VI–IV тис. до н.е.* Київ; Умань: Жовтий О.О., 2015.

Відео (Facebook). Доступ 8 серпня, 2022. <https://www.facebook.com/SecurSerUkraine/videos/420986662742961/>

Відео (YouTube). Доступ 8 серпня, 2022. https://www.youtube.com/watch?v=IMGiTHGldl0&ab_channel=%D0%931%D0%B0%D0%BB%D0%B31%D0%B0%D0%B9%D1%87%D0%B5-%D0%98%D0%BD%D0%B3%D1%83%D1%88%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%8F

“Війни в Чечні та їх наслідки”. Навчальні матеріали онлайн, https://pidru4niki.com/1230100240952/istoriya/viyni_chechni_naslidki.

“Владислав Сурков: Долгое государство Путина”. *Независимая газета*, 11 февраля, 2019. https://www.ng.ru/ideas/2019-02-11/5_7503_surkov.html

Власенко, В. М. *Уродженці Сумщини — учасники Української революції 1917–1921 рр.* Суми: Мрія, 2016.

Возгрин, В. Е. *Россия и европейские страны в годы Северной войны. История дипломатических отношений в 1697–1710 гг.* Москва, 1986. Робітничая газета, 23 квітня, Київ, 1917.

Волков, Ф. К., ред. *Украинский народ в его прошлом и настоящем*, т. 2. Петроград: Типография «Общественная польза».

Волковинський, В. *Бойові дії. Велика війна 1914–1918 і Україна. Історичні нариси.* Київ: Кліо, 2014.

Волкогонов, Д. *Семь вождей*, т. 1. Москва, 1995.

Гаврилюк, П. *Георгий Фроловский и религиозно-философский ренессанс*, пер. с англ. А. Паньч. Київ: Дух і Літера, 2017.

Галенко, О. І. «Подорож патріарха Антіохійського Макарія»: Київський список рукопису Павла Алеппського”. *Український історичний журнал*, № 1 (2016): 199.

Гашек, Я. *Пригоди бравого вояка Швейка*. Київ: Дніпро, 1990.

Герберштейн, С. *Записки о Московии*. Москва, 1988. https://imwerden.de/pdf/herberstein_zapiski_o_moskovii_1988__ocr.pdf

Германн, Лео. *Правда о великой лжи*, т. 2. СПб., 2001.

Гетьман. Шляхи. Київ: Темпора, 2009.

Гирич, І. *В'ячеслав Литинський: хлібороб і жовнір (Співвідношення демократичного і консервативного в його історіософії)*. Київ, 2019.

Гирич, І. “Десакралізація російської культури, або чи стане Росія лімітрофом України. Деякі спостереження історика”. В *Над Бугом і Нарвою*, ч. 7. 2022. <https://nadbuhom.pl/desakralizacja-rosijskoyi-kultury-abo-chy-stane-rosiya-limitrofom-ukrayiny-deyaki-sposterezhennya-istoryka/>

Гирич, І. “З крові і руїни постає новітня Україна”. *Над Бугом і Нарвою*, ч. 3 (2022): 25–27.

Гирич, І. *Концептуальні проблеми історії України*. Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2011.

Гирич, І. “Михайло Грушевський і справа перенесення його львівських інституцій до Києва в часах Першої російської революції”. *Михайло Грушевський. Студії та джерела*, кн. 1, 29–58. Київ, 2019.

Гирич, І. *Михайло Грушевський: конструктор української модерної нації*. Київ: Смолоскип, 2016.

Гирич, І. “Михайло Грушевський та Іван Франко: громадське і приватне”. *Франкознавчі студії*, вип. 4 (2007): 590–643.

Гирич, І. “М. Грушевський у досягненні ідейно-культурної соборності та подоланні наддніпрянського партикуляризму в 1906–1907 роках (за матеріалами щоденника)”. *УІЖ*, № 5 (530) (Вересень-жовтень): 101–138.

Гирич, І. “Мова і правопис як політичні чинники національно-визвольного руху”. В *Концептуальні проблеми історії України*. Тернопіль, 2011.

Гирич, І. “«Нарис історії українського народу» як твір, що формував ментальність українця модерного часу”. В *Нарис історії українського народу*, М. Грушевський, 7–26. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2021.

Гирич, І. “Пилип Морачевський в контексті національного суспільного життя”. *Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання*, № 8 (68) (2017): 46–48.

Гирич, І. “Українська історіографія і суспільна думка в запереченні російського імперського міфу про Мазепу і Полтавську битву”. В *Іван Мазепа і мазепинці: Історія та культура України останньої третини XVII — початку XVIII століть*, 258–272. Львів, 2011.

Гирич, І. “Як оцінювати українську історію XIX ст.?” *У кігтях двоглавих орлів*. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016.

Гирич, І. *Українська історія: через ідентичність до держави*. Київ: Українська пропілеї, 2021.

Гирич, І. *Українські інтелектуали і політична окремішність (середина XIX — початок XX ст.): монографія*. Київ: Український письменник, 2014.

Гирич, І. *Українські інтелектуали і політична окремішність (середина XIX — початок XX ст.)*. Київ: Українська пропілеї, 2020.

Гирич, І. *Формування модерної нації. Теорія і суспільні виклики (XIX — початок XX ст.)*. Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2014.

Гирич, І., та В. Кавунник. “«Опортунізм» чи «соціалізм»: до проблеми про внутрішньополітичну дискусію в УСДРП 1909–1912 років. Листи В. Садовського до А. Жука”. *Український археографічний щорічник*, вип. 18. (2013): 576–639.

Гирич, Я. “Київський казус Джорджа Буша-старшого: ганьба й користь знаменитої промови”. *Новинарня*, 1 серпня, 2021, <https://novynarnia.com/2021/08/01/chicken-kiev-bush>

Гладких А. А., Русский фашизм в Манчжурии. *Вестник Дальневосточного отделения Российской академии наук*. № 5. (2008), 112.

Глебов, С. *Евразийство между империей и модерном*. Москва: Новое издательство, 2010.

Гнатюк, В. “Наукове товариство ім. Шевченка у Львові: з нагоди 50-літньої річниці його заснування. 1873–1923”. *ЛНВ*, кн. I–XI (1925).

“Голова ЄЦБ вказала на два уроки, які ЄС повинен винести з війни Росії проти України”. *Дзеркало тижня*, 26 травня, 2022, <https://zn.ua/ukr/WORLD/holova-jetsb-vkazala-na-dva-uroki-jaki-jes-povinen-vinesti-z-vijni-rosiji-proti-ukrajini.html>

Гольдельман, С. *Жидівська національна автономія в Україні 1917–1920*. Мюнхен, 1967.

Горбатенко, В. П. “Термін «Рашизм»”. *Велика українська енциклопедія*. Доступ 12 вересня 2022. <https://vue.gov.ua/Рашизм>

Горький, М. “О русском крестьянстве: Революционные откровения пролетарского классика”. *Русская жизнь*, 2007. <http://rulife.ru/mode/article/68>

Граціозі, Андреа, упоряд. *Листи з Харкова. Голод в Україні та на Північній Кавказі в повідомленнях італійських дипломатів. 1932–1933 роки*. Харків: Фолю, 2007.

Гриневиц, В. А. “Українці у складі Червоної Армії. Кількісний аспект питання”. В *Україна у Другій світовій війні: уроки історії та сучасність*. Київ, 1995.

Грицак, Я. “Українська революція 1914–1923”. В *Страсті за націоналізмом. Історичні есеї*. Київ, 2004.

Грицак, Я. *Життя, смерть та інші неприємності*. Київ, 2011.

Грицак, Я. *Нарис історії України. Формування модерної нації XIX–XX ст.* Київ, 1996.

Грицак, Я. *Подолати минуле: Глобальна історія України*. Київ, 2021

Грушевський, М. “В першій делегації Української партії соціалістів-революціонерів (квітень 1919 р. — лютий 1920 р.)”. В *Твори: у 50 томах*, т. 3: Борітеся — поборете, 47–51. 1920.

Грушевський, М. “Суспільно-політичні твори (доба Української Центральної Ради (березень 1917 — квітень 1918))”. В *Твори: у 50 т.*, т. 4., кн. 1. Львів: Світ, 2007.

Грушевський, М. “Суспільно-політичні твори (доба Української Центральної Ради (березень 1917 — квітень 1918))”. в *Народностям України: твори у 50 т.* Т. 4. Кн. 1. Львів, 2007.

Грушевський, М. “Шведсько-український союз 1708 р.”. *ЗНТШ*, Т. ХСІІ. Кн. 6. (1909): 7–20.

Грушевський, М. *Ілюстрована історія України*. Київ, 1990.

Грушевський, М. С. *Історія України-Руси*, т. ІХ, кн. 2: Роки 1654–1657. Київ: Наукова думка, 1997.

Гудзенко, П. П. *Воссоединение Украины с Россией*, т. 2. Москва, 1954.

Гуцало, Є. “Ментальність орди”. *Твори. Поезії. Статті*, т. 5. Київ, 1997.

Девід, Крістіан. *Велика історія всього*. Київ: Наш формат, 2019.

Дейвіс, Норман. Європа. *Історія*, пер.: П. Тарашук та О. Коваленко. Львів, 2014.

Державний архів Закарпатської області. Ф. 3. Оп. 1. Спр. 36. Арк. 8, 201.

Дмитришин, І. *Григір Орлик, або Козацька нація у французькій дипломатії*. Київ, 2019.

Довженко, Й., Гончаров, В. Й., та Р. О. Юра. *Давньоруське місто Воїнь*. Київ, 1966.

Донцов, Д. *Підстави нашої політики. Організація оборони чотирьох свобод України*. Нью-Йорк, 1957.

Дорошенко, В. *Огнище української науки*. Нью-Йорк, 1951.

Дорошенко, Д. “Война и революция на Украине”. в *Революция на Украине по мемуарам белых*. Москва — Ленинград: Государственное издательство, 1930.

Дорошенко, Д. *Мої спомини про недавнє минуле (1914–1920 рр.)*, т. 2. Київ: Темпора, 2007.

Достоевский, Ф. *Ряд статей о русской литературе*. Москва, 1861.

- Достоевский, Ф. *С письма к Майкову*. 1868. Доступ 12 сентября, 2022. <https://www.litmir.me/br/?b=110963&p=6>
- Досягнення Радянської України за 40 років : стат. зб. Київ, 1957.
- Доценко, О. *Літопис української революції: матеріали й документи до історії української революції*, т. 2, кн. 4: 1917–1922, 1923. Київ; Львів, 1923.
- Драч, І., пер., уклад. *Історія русів*. Київ: Веселка, 2003.
- Дугин, О. *Основи геополітики*. Москва, 1997, 1999, 2000, 2001.
- Дудаєв, Д. “Что такое русизм?”. *Chechenews.com*, <https://chechenews.com/1-12398/>
- Дудко, О. “Чи має Україна революцію?”. *Україна модерна. Україна та її революції (1914–1923): нові історії та інтерпретації*, вип. 29 (2020): 14–29.
- Енгель, Й.-Х. *Історія України та українських козаків*. Ред. В. В. Кравченко, упоряд. Т. О. Чугуй. Харків, 2014.
- Ємильяненко, О. І., упоряд. *Україна: хронологія розвитку. З давніх часів до пізньої античності*. Київ: Кріон, 2007.
- “Жінки рашистів із жахом очікують повернення чоловіків з війни...”. *Цензор.NET*, 13 травня, 2022. <https://censor.net/ua/n3341102>
- Жулинський, М. *Із забуття — в безсмертя*. Київ: Дніпро, 1990.
- Загороднюк, А. “Історичний злам в Рамштайні. Як Захід повірив у перемогу України у війні з Росією”. *Українська правда*, 27 квітня, 2022, <https://www.ppravda.com.ua/articles/2022/04/27/7342462/>
- Закон України про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) (прийняття від 07.02.2019). *База даних «Законодавство України»*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text>
- Залізник, Л. “Київська Русь — праукраїнська держава”. У *Від склавинів до української нації*. http://ukrlife.org/main/prosvita/zalozn_7.htm
- Залізник, Л. Л. “Мезолітичні мисливці та рибалки Надпоріжжя за матеріалами поселення Огринь”. *Археологія*, № 3 (2018): 3–19.
- Залізник, Л. Л. *Передісторія України X–V тис. до н.е.* Київ, 1998.
- Зануда, А. “10 років Мюнхенській промові Путіна: тези і події”. *BBC Україна*, 10 лютого, 2017. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-38907631>
- Затонський, В. *Уривки з спогадів про українську революцію. Літопис революції*, ч. 4. 1928. <https://uk.wikisource.org/wiki>
- Заява Верховної Ради України з нагоди 77-ї річниці перемоги над нацизмом та про неприпустимість присвоєння Російською Федерацією перемоги над нацизмом: від 3 травня 2022 року. *Голос України*, 6 травня, 2022.
- Золотоустий, І. Бесіда, виголошена в церкві ап. Павла. в *Повне зібрання творинь святиителя Іоана Золотоустого*, вип. LXIII. Київ: 2013.
- Зоценко, В. М. “Скандинавські старожитності Київського Подолу «дружинної доби»”. *Стародавній Іскоростень і слов'янські гради*. Київ, 2007.
- Зоценко, В., та Б. Звіздецький. “Типологія та хронологія артефактів «скандинавського» типу із розкопок стародавнього Іскоростеня”, в *Русь на перехрес-*

ті світів (міжнародні впливи на формування Давньоруської держави) IX–X ст. Чернівці: Сіверянська думка, 2006.

Ильченко, С. “Нерожденная империя. Что мешает распаду России и возрождению СССР”. *Деловая столица*, 19 января 2022.

Иржи, Давид. *Современное состояние великой России или Московии: Свидетельство иностранного наблюдателя о жизни Русского государства конца XVII века*. Доступ 12 сентября, 2022. https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Article/irji_sovr.php

Источник 5. Москва, 1995.

Історія Радянської Конституції в декретах і постановах радянського уряду. 1917–1936. Київ, 1937.

Кадомцев, Б. П. *Профессиональный и социальный состав населения Европейской России по данным переписи 1897 года*. СПб., 1909.

Калюжний, Є., упоряд, “Москва — Третій Рим: історія створення історіографічного збірника 1950-х, актуальність та виклики сьогодення”. В *Москва — Третій Рим. Походження міфу*. Київ: Смолоскип, 2021.

Карсавин, Л. *О личности*, Т. XVI. Каунас: Menas, 1929.

Карсавин, Л. “Пролегомены к учению о личности”. *Путь*, № 12 (1928): 32–46.

Климишин, І. А. *Календарь и хронология*. Москва, 1985.

Климишин, І. А. *Календар природи і людини*. Львів, 1975.

Клочко, В., ред. *Гордійвський могильник*. Київ, 2008.

Коваленко, В. “Дослідження шестовицького подолу”. в *Стародавній Іскоростень і слов’янські гради*, т. 1, 78–191. Коростень, 2008,

Коваль, М. В. *Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.)*. Київ, 1999.

Коваль, Роман, Юзич, Юрій, та Микола Міхновський. *Спогади, свідчення, документи*. Київ: Вид-во Марка Мельника, 2021.

Ковальчук, М. *Битва двох революцій: Перша війна Української Народної Республіки з Радянської Росією. 1917–1918 рр.*, т. 1. Київ, 2015.

Ковальчук, М. *Невідома війна 1919 року: українсько-білогвардійське збройне протистояння*. Київ, 2006.

Колаковський, Лешек. *Міні-лекції на максі-теми*. Пер. з пол. Р. Харчук. Київ: Основи, 1999.

Комар, О. В. “Ранні хозари у Північному Причорномор’ї”. *Археологія*, № 1 (2000): 130–142.

Кордуба, М. *Щоденник. 1918–1925*. Львів: Вид-во УКУ, 2021.

Кордуба, М., уклад. *Жерела до історії України-Руси*, т. 12. Львів, 1911.

Корнат, Марек. *Сім років. Геополітична революція в Центральній-Східній Європі. Революція, державність, нація: Україна на шляху самоствердження (1917–1921 рр.)*. Київ — Чернівці, 2017.

Корнієнко, В. *Графіті Софії Київської XI — початку XVIII ст.: Інформаційний потенціал джерела*. Київ: Слово, 2014.

- Корнієнко, В. *Корпус графіті Софії Київської (XI — початок XVIII ст.), ч. VII, том I: Західна зовнішня галерея*. Київ: Слово, 2016.
- Корнієнко, В. *Корпус графіті Софії Київської (XI — початок XVIII ст.), ч. VII, т. II: Західна внутрішня галерея*. Київ: Слово, 2017.
- Король, В. Ю. «Чорна піхота» — як все було. *Історія в школі*, листопад-грудень, 2013.
- Корчинський, О. «Ранньосередньовічне місто на Верхньому Дністрі». *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині*, т. 12 (2008): 267–282.
- Корчмарик, Ф. Б. «Духові впливи Києва на Московщину в добу гетьманської України». *Бібліотека Українознавства*, т. XIV. Нью-Йорк, 1964.
- Кравченко, Е. «Сутінки Скіфії». в *Історія цивілізації. Україна*, т. 1. Харків: Фоліо, 2019.
- Кравченко, Е. А., ред. *Хотівське городище (новітні дослідження)*. Київ: ІА НАНУ, 2017.
- Кралуєк, П. «Росія лишилася такою, якою була 500 років тому». *День*, 25 грудня. <https://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/rosiya-lyshylasya-takoju-yakoju-bula-500-rokiv-tomu>
- Кривдик, О. «Рашизм». *Українська правда*, 18 травня, 2010, <https://www.prawda.com.ua/columns/2010/05/18/5050708/>
- Криворотько, А. «Джентельменська» угода головорізів». *Українське слово*, 18 лютого, 1999.
- Крижицький, С. А., та В. М. Зубар. «Античні держави Північного причорномор'я». в *Україна: хронологія розвитку. Від первісності до пізньої античності*, 352–459. Київ, 2007.
- Кримський, А. Е. *Филология и погодинская гипотеза: дает ли филология малейшие основания поддерживать гипотезу г. Погодина и г. Соболевского о галлицко-волынском происхождении малоруссов?* [Т.] 1-4. Разбор общ. ист.-филол. данных и обзор письм. памятников старокиевских, т. XXXVI. Киев: Тип. Ун-та Св. Владимира Акц. О-ва Н. Т. Корчак-Новицкого, 1904.
- Кримський, А. «Нарис історії українського правопису до 1927 р.». *Записки історично-філологічного відділу ВУАН*, кн. 25 (1929): 392–414.
- Крип'якевич, І., Гнатевич, Б., Стефанів, З., Думін, О., та С. Шрамченко. *Історія українського війська*. Київ: Варта, 1992.
- Крип'якевич, І. ред. *Історія української культури*, т. 1. Київ: Либідь, 2001.
- Крупницький, Б. *Гетьман Пилип Орлик (1672–1742). Огляд його політичної діяльності*. Варшава, 1938.
- Кульчицький, Станіслав, та Геннадій Єфіменко. *Демографічні наслідки голодомору 1933 р. в Україні. Всесоюзний перепис 1937 р. в Україні: документи та матеріали*. Київ: Інститут історії України НАН України, 2003.
- Кульчицький, Станіслав. *Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид: труднощі усвідомлення*. Київ: Наш час, 2008.
- Куртуа, Стефан, Верт, Ніколя, та Жан-Луї Панне. *Чорна книга комунізму. Злочини, терор, репресії*. Пер. з франц. Яреми Кравця. Львів: Афіша, 2008.

Кучмані, Берріс. “Від імперського народу до національної меншини. Міністерство великоруських справ в Україні, 1917–1918 рр.”. *Україна модерна*, № 20 (2020): 164–186.

Кучера, М. П. “Городища уличів у Середньому Побужжі”. *Археологія*, № 4 (2017): 61–73.

Кучера, М. П. *Слов’яно-руські городища VIII–IX ст. між Саном і Сіверським Дінцем*. Київ, 1999.

Липа, Ю. *Всеукраїнська трилогія*, т. 2. Київ, 2007.

Липинський, В. *Архів. Т. 6: Листи Дмитра Дорошенка до Вячеслава Липинського*, ред. Іван Коровицький. Філадельфія, Пенсильванія, 1973.

Липинський, В. *Україна на переломі 1657–1659: Замітки до історії українського державного будівництва в XVII-м столітті*, т. 3. Філадельфія, 1991.

Липовецький, С. “Митрополитова Одісея”. *Локальна історія*. 10 квітня, 2020. <https://localhistory.org.ua/texts/statti/mitropolitova-odisseia>

Лисенко, О. “Пам’ять про Другу світову війну як суспільний і світоглядний феномен”. в *Державотворчі та цивілізаційні здобутки українського народу*. Київ, 2011.

Літопис УПА, т. 7, кн. 2: УПА в світлі німецьких документів. Торонто, 1983.

Лубянка. Сталін і ВЧК — ГПУ — ОГПУ — НКВД. Январь 1922 — декабрь 1936. М., 2003.

Маланюк, Е. *Книга спостережень. Проза*, т. 2. Торонто: Гомін України, 1966.

Масенко, Л. *Мова радянського тоталітаризму*. Київ: Клію, 2017.

Масенко, Л., ред. *«Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду. Документи і матеріали*. Київ, 2005.

Матвеев, П. “(Полу)остров Крым”. *Kasparov.ru*. 2020. <https://www.kasparov.ru/material.php?id=5FB25F34CBE3B>

Махновец, Л. Є., пер. *Літопис руський*. Київ, 1989.

Миллер, А. «Украинский вопрос» в политике властей и русском общественном мнении (вторая половина XIX в.). СПб, 2000.

Михайлина, Л. *Слов’яни VIII–X ст. між Дніпром і Карпатами*. Київ, 2007.

Михайлов, И. В. “Украинская революция» или революция на Украине?”. *Вестник МГИМО*, № 7 (2010): 1–11.

Михайлюк, О. В. “Концепція «Української революції»: PRO ET CONTRA”. *Гуманітарний журнал*, № 3-4 (2009): 6.

Мишанич, О. В., ред. та Л. Є. Махновець, пер. *Літопис руський*. Київ, 1989.

Мовчан, Ю. *Що варто б знати*. Торонто, 1966.

Моця, О. *Південна «Руська земля»*. Київ, 2007.

Муковський, І. Т. “Військова мобілізація в Україні (друга половина 1941 — перша половина 1942 р.)”. в *Україна в Другій світовій війні: уроки історії та сучасність*. Київ, 1995.

Мушинка, М. *Музей визвольної боротьби України та доля його фондів: Історико-архівні нариси*. Київ, 2005.

- Народне господарство Української РСР у 1966 році. Київ, 1967.
- Німчук, В. В. “Епіфаній Славинецький”. в *Українська мова: енциклопедія*. Київ: Українська енциклопедія, 1980.
- Німчук, В. В., упоряд. *Лексикон латинський Є. Славинецького. Лексикон словено-латинський Є. Славинецького та А. Корецького-Сатановського*. Київ: Наукова думка, 1973.
- Оглоблин, Олександр. Гетьман Іван Мазепа та його доба, ред. Любомир Винар, упоряд. Ігор Гирич, Алла Атаманенко. Нью-Йорк — Київ — Львів — Париж — Торонто, 2001. <http://litopys.org.ua/coss3/ohl.htm>
- Огнев'юк, В. О., та М. Відейко. “Історичний досвід української цивілізації”. *Світогляд*, № 4 (2021): 2–19.
- Огриско, В. “Чому Росія ніколи не відбудеться?”. *Українська правда*, 13 серпня, 2020, <https://blogs.pravda.com.ua/authors/ogrysko/5f3577c92b824/>
- Освіта на Україні в цифрах. Харків, 1936.
- Осташко, Т., та С. Кокін, упоряд. *Вирок Українській революції: «Справа ЦК УПСР»*. Київ: Темпора, 2013.
- Пащенко, В. І., та Н. І. Пащенко. *Антична література*. Київ: Либідь, 2008.
- Передмова. *ЦДАВО України*. Оп. І. Всеукраїнський Центральний виконавчий комітет Рад робітничих, селянських, червоноармійських депутатів. 25 грудня 1917 — 18 квітня 1918. Спр. 1917–1920.
- Перковський, А. Л., та С. І. Пирожков. “Демографічні втрати населення Української РСР у 40-х рр”. *Укр. іст. журнал*, вип. 2 (1990): 15–25.
- Перший з'їзд Комуністичної партії (більшовиків) України. 5–12 липня 1918 року. Протоколи. Київ, 1988.
- Петришин, О, Герасименко, М., та О. Стасюк, упоряд. *Геноцид українців 1932–1933: за матеріалами досудових розслідувань*. Київ, 2021.
- Петришин, О., Герасименко, М., та О. Стасюк. *Геноцид українців 1932–1933: за матеріалами досудових розслідувань*. Київ: Вида-во Марка Мельника, 2021.
- Петрів, В. “Стратегічно-політичне значення України”. *Військово-історичні праці. Спомини*. Київ: Поліграфкнига, 2002.
- Пионтковский, А. “Коллективный Маннергейм”. *Kasparov.ru*, 2020. <https://www.kasparov.ru/material.php?id=5F1723BC6CE3D>
- Письмо К. В. Родзаевского И. В. Сталину (22.08.1945). *Отечественная история*. № 3 (1992), 92–100.
- Півторак, Г. *Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи і правда про трьох братів слов'янських із «спільної колиски»*. Київ: Академія, 2001.
- Півторак, Г. *Українці: звідки ми і наша мова. Дослідження, факти, документи*. Київ: Академія, 2014.
- Піскун, В. “«Жидівська вулиця» і українці в Українській революції. Від спроби порозуміння і співпраці до жорсткого протистояння”. *Ділова столиця*, 21 грудня, 2021, https://www.dsnews.ua/ukr/nasha_revolyutsiya_1917/vid-sprobi-

porozuminnya-i-spivpraci-do-zhorstkogo-protistoyannya-zhdivska-vulicya-i-ukrajinci-v-ukrajinskiy-revoluciji-1917-1921-rokiv-21122021-446565

Піскун, В. “Ставлення Наддніпрянських політичних кіл до Варшавської угоди”. *Przeglad Wschodni*, т. XVI, з. 1 (61) (2020): 61–76.

Піскун, В., ред. *Регіональна і національна ідентичності українців: досвід функціональності та подолання скривдженості: колективна монографія*. Київ: Видавництво Людмила, 2021.

Плотников, И. “Как ликвидировали кулачество на Урале”. *Отечественная история*, № 4 (1993): 162.

Плохій, С. *Великий переділ. Незвичайна історія Михайла Грушевського*. Київ: Критика, 2011.

Показаньев А. Д. *Щит и меч Приамурья. Очерки из истории спецслужб на Амуре*. Кн. 2 (Благовещенск: Приамурье, 2007).

Политбюро ЦК РКП(б) — ВКП(б). Повестки дня заседаний 1919–1952. Каталог. Т. II: 1930–1939. М., 2001.

Полное собрание законов Российской империи, т. 4: 1700–1712, т. 5: 1713–1719. СПб., 1830.

Польское подполье на территории Западной Украины и Западной Белоруссии. 1939–1941, т. I. Москва, 2001.

“Понятий «Украина» и «украинец» не должно существовать в будущем”. *Цензор.НЕТ*, 5 травня, 2022. <https://censor.net/ua/v3339951>

Потапенко М. Прудько В., та В. Ємельянов. *Ніжин в добу Української революції 1917–1921*. Ніжин: Лисенко М. М., 2018.

Потапенко, М. “Польський» 1917 рік в Україні”. In *Poland and Ukraine: Problems and prospects*. Krakow, 2019. <https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/4036/20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Потебня, А. А. Рецензия члена-корреспондента Императорской Академии наук А. А. Потебни. в *Записки Императорской Академии наук*, т. 37, кн. 2. (1881): Прилож. № 4. С. 64–152.

“Походження слов’ян”. В *Первісна історія України*. Доступ 12 грудня, 2022. <https://uahistory.co/book/pervisna/31.html>

“Примус до «миру»: 10 років тому Росія напала на Грузію і розв’язала першу війну XXI століття в Європі”. *ТСН*, 08 серпня, 2018. <https://tsn.ua/svit/primus-do-miru-10-rokiv-tomu-rosiya-napala-na-gruziyu-i-rozv-yazala-pershu-viynu-xxi-stolittya-v-yevropi-1198176.html>

Приходнюк, О. М. *Гуни та протоболгари в Європі*. Київ, 1999.

Приходнюк, О. М. *Археологічні пам’ятки Середнього Придніпров’я VI–IX ст. н.е.* Київ, 1980.

Приходнюк, О. М. *Степове населення України та східні слов’яни (друга половина I тис. до н.е.)*. Київ — Чернівці, 2001.

Прохненко, И. “К вопросу о гибели Екимеуцкого городища”. *Tyragetia V*, nr. 1, (2011): 291–299.

Пустовалов, С. Ж. *Етносоціальна структура ямно-катакомбного суспільства Північного Причорномор'я*. Київ, 2015.

Пустовалов, С. Ж. *Соціальний лад катакомбного суспільства Північного Причорномор'я*. Київ: Шлях, 2005.

Радиостанция “Эхо Москвы”. Доступ 14 июля, 2022. <https://echo.msk.ru/blog/oreh/2825726-echo/>

Радиостанция “Эхо Москвы”. Доступ 21 июля, 2022. https://echo.msk.ru/blog/pastuhov_v/2768324-echo/

Рец. на кн.: Народные песни Галицкой и Угорской Руси, собранные Я. Ф. Головацким : в 3 ч., 4 т. Москва: Изд. Имп. О-ва истории и древностей рос. при Моск. ун-те, 1878. Ч. 1. [2], 557–748, 24, 388; Ч. 2. [2], 841; Ч. 3, отд. 1. [4], 523; Ч. 3, отд. 2. [2], 556, 16, LXXX, 96–97. <http://escriptorium.univer.kharkov.ua/handle/1237075002/8269>

Родзаевский К. *Завещание русского фашиста* (М.: ФЭРИ-В, 2001).

“Російський історик: у Росії не люблять говорити, що кріпосне право у нас існувало аж до кінця XIX століття, воно наклало істотний відбиток на менталітет”. *Новое время*, 18 червня, 2017. <https://bit.ly/3UneiLH>

Савицкий, П. *Подданство идеи. Мир России Евразия: Антология*, сост. Л. И. Новикова, И. Н. Сиземская. Москва, 1995.

Самчук, Улас. “Я бачив, як умирав Берлін”. *П'ять по дванадцятій. Записки на бігу*. Буенос-Айрес: Вид-во Миколи Денисюка, 1954. <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Lit/S/Samchuk/5Po12-ij/JaBachivJakUmiravBerlin.html>

Світленко, С. *Українське XIX століття: етнонаціональні, інтелектуальні та історіософські контексти*. Д.: Ліра, 2018.

Сергійчук, В. “Бо свої то за горами — не чужі”. в *Ліквідація УГКЦ на Закарпатті у документах комуністичних спецслужб. 1944–1949*. Вишгород, 2019.

Сергійчук, В. “Незламний велет духу і нації”. в *Митрополит Андрей Шептицький у документах радянських органів державної безпеки (1939–1944)*. Київ: Українська Видавнича Спілка, 2005.

Сергійчук, В. “Прийняла назавжди Україну в серце”. в *Русова С. Мемуари. Щоденник*. Київ: Поліграфкнига, 2004.

Сергійчук, В. “Український хлібний експорт як один з головних чинників Голодомору-геноциду в 1932–1933 роках”. в *Український хліб на експорт: 1932–1933*. Київ: Сергійчук М. І., 2006.

Сергійчук, В. *Нариси з історії України*. Київ: Ліра-К, 2021.

Сергійчук, В. *Поляки на Волині в роки Другої світової війни*. Київ: Українська Видавнича Спілка, 2003.

Сергійчук, В. *Соборна пам'ять України. Календар-альманах на 2021 рік*. Вишгород: Сергійчук М. І., 2021.

Сергійчук, В. *Українці Санкт-Петербурга, Петрограда, Ленінграда*. В.: Сергійчук М. І., 2013.

Сидор, М. “Карпатська Україна в боротьбі за волю”. *Вісник Організації Оборони Чотирьох Свобід України*, травень-червень. Нью-Йорк, 1949.

Симоненко, О. В. “Походження сарматів та їх приход у Понтійські степи”. в *Історія цивілізації. Україна*, т. I. Харків: Фоліо, 2019.

Симонов, Н. С. *Военно-промышленный комплекс СССР в 1920–1950-е годы: темпы экономического роста, структура, организация производства и управления*. Москва, 1996.

Ситник, О., публ. Листи В. Антоновича до М. Грушевського. *Український історик*, ч. 3–4, 1–4 (110–115) (1991–1992): 396–411.

Скорий, С. А. *Курган Переп'ятиха*. Київ, 1990.

Скоропадський, П. *Спогади*. Київ, 1995.

Смолій, В., та В. Степанков. *Богдан Хмельницький. Соціально-політичний портрет*. Київ: Темпора, 2009.

Смолій, В. А., ред. *Нариси історії Української революції 1917–1921 років*, кн. 1, кн. 2. Київ, 2011–2012.

Снайдер, Т. “Історична відповідальність Німеччини перед Україною”. *День*, 7–8 липня. 2017.

Сноу, Едгар. “Почему побеждает Советский Союз”. *Ровесник*, № 5 (1983).

Соколов, Б. “Про «криві дзеркала» російської історії. Друга світова війна та Україна”. *День*, 19 вересня, 2014.

Солдатенко, В. Ф. *Гражданская война в Украине. 1917–1920 гг.* Москва, 2012.

Солдатенко, В. Ф. *Деміурги революції: нарис партійної історії України 1917–1920 рр.* Київ, 2017.

Солдатенко, В. Ф. *У вирі революцій і громадянської війни (актуальні аспекти вивчення 1917–1920 рр. в Україні)*. Київ, 2012.

Солдатенко, В. Ф. *Украина в водовороте внешнеполитических альтернатив. Исторический экскурс в 1917–1922 годы*. Москва: Директмедиа Паблишинг, 2022.

Солдатенко, В. Ф. *Українська революція. Історичний нарис*. Київ, 1999.

Соловьев, С. М. *История России с древнейших времен*, т. 18. М. 1962–1963.

Соляр, І. “Український політикум у другій половині 1919 — першій половині 1920 рр.: консолідація чи конфронтація?”, *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*, вип. 18 (2009): 314–326, <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/73332/37-Solyar.pdf>

Сосюра, Володимир. “Мазепа”. в *Бібліотека Української Літератури*. <https://www.ukrplib.com.ua/books/printit.php?tid=311>

Сталин и Каганович. Переписка 1931–1936 гг. М., 2001.

Старосольський, В. *Українська державність і російський імперіалізм*, 344–345.

Степун, Ф. А. Рец. на: Евразийский временник, кн. 3. (1923). *Современные записки*, т. 21. (1924).

Стерчо, П. “Національне відродження Карпатської України”. в *ОУН. 1929–1954*. Париж, 1955.

Струве, П. “На разные темы”. *Русская мысль*, кн. 1 (1911): 84–85.

- Субтельний, О. *Мазепинці. Український сепаратизм на початку XVIII ст.* Київ, 1994.
- Сумский, С. “Одинадцать переворотов (Гражданская война в Киеве)”. в *Революция на Украине по мемуарам белых*, сост. С. А. Алексеев, ред. Н. Н. Попов, препринт. изд-во. М.–Л.: Гос. изд-во, 1930.
- Сухобоков, О. В. *Дніпровське Лісостепове Лівобережжя у VIII–IX ст.* Київ, 1992.
- Тезисы русского фашиста. *Наш путь*, 4 декабря (1927). № 8.
- Терещенко, Ю., та Т. Осташко. *Український патріот з династії Габсбургів.* Київ, 2008.
- Тимошук, Б. О. *Слов'яни Північної Буковини V–IX ст.* Київ, 1976.
- Толочко, А. П. «История Российская» *Василия Татищева: Источники и известия.* М.–Киев, 2005.
- Толочко, О. “Ментальність ясиру”. *День*, 25 грудня, 1996.
- Толочко, П. П., ред. *Давня історія України. Первісне суспільство*, т. 1. Київ: Либідь, 1997.
- Толочко, П. П., ред. *Давня історія України. Слов'яно-руська доба*, т. 3. Київ: Либідь, 2000.
- Томпсон, Є. “Історія Центральної Європи як постколоніальна нарація”. *Україна модерна*, вип. 5, № 16 (2010): 228–229.
- Тополь, Эдуард. “Литий и смерть”. *Радио свобода*, 5 октября, 2022. <https://charter97.org/ru/news/2022/10/5/518568/#.Y0LY6SbgLmk.facebook>
- Україна: хронологія розвитку. 3 давніх часів до пізньої античності. Київ, 2007.
- “Українська революція та її історіографії: локальна, транснаціональна і глобальна перспективи”. *Україна модерна. Україна та її революції (1914–1923): нові історії та інтерпретації*, № 29 (2020): 31–59.
- Українська РСР на міжнародній арені. Київ, 1966.
- Український інститут майбутнього, Санкції проти РФ: що насправді може зламати режим Путіна. Доступ 5 грудня, 2022. <https://drive.google.com/file/d/1XNAhm7N9Kb21d6cX2lGA1mzi2WlOjmbz/>.
- “Умберто Еко. Ур-фашизм”. *Цей день в історії*, 23 січня 2018. <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/m/pm.pl>
- Устименко, В. М. “Єврейські організації і партії в суспільно-політичному житті України за доби Центральної Ради”. в *Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 років*, вип. 4, 147–182. Київ, 2009.
- Федоров, Н. *Философия общего дела.* Москва, 2008.
- Федорук, С. *Віленський договір 1656 року. Східноєвропейська криза і Україна у середині XVII ст.* Київ, 2011.
- Федорук, Я. *Віленський договір 1656 року.* Київ: Києво-Могилянська академія, 2011.
- Фіалко, О., та Ю. Болтрик. *Напад скіфів на Трахтемирівське городище.* Київ, 2003.
- Флоря, Б. Н. *Русское государство и его западные соседи (1655–1661 гг.).* Москва, 2010.

Христюк, П. *Замітки і матеріали до історії української революції 1917–1920*, т. I–IV. Нью-Йорк, 1921–1922.

ЦДАВОВ України. Ф. 183. Оп. 5. Спр. 86. Арк. 1, 175.

ЦДАВОВ України. Ф. 1. Оп. 20. Спр. 397. Арк. 13, 3, 1, 2, 8, 176.

ЦДАВОВ України. Ф. 183. Оп. 4. Спр. 549. Арк. 13–16, 175.

ЦДАВОВ України. Ф. 4. Оп. 1. Спр. 14. Арк. 2, 176.

ЦДАВОВ України. Ф. 4. Оп. 1. Спр. 572. Арк. 100, 179.

ЦДАВОВ України. Ф. 413. Оп. 1. Спр. 199. Арк. 17, 181.

ЦДАВОВ України. Ф. 5. Оп. 1. Спр. 319. Арк. 58–59 зв., 175.

ЦДАВОВ України. Ф. 43. Оп. 1. Спр. 2. Арк. 1, 2, 2 зв., 164.

ЦДАВОВ України. Ф. 1. Оп. 20. Спр. 4171. Арк. 19, 185.

ЦДАВОВ України. Ф. 1. Оп. 20. Спр. 4171. Арк. 10, 184.

ЦДАВОВ України. Ф. 1. Оп. 20. Спр. 4171. Арк. 16, 18, 185.

ЦДАВОВ України. Ф. 1. Оп. 20. Спр. 6204. Арк. 111, 188.

ЦДАВОВ України. Ф. 1. Оп. 2а. Спр. 5282. Арк. 4, 186.

ЦДАВОВ України. Ф. 1. Оп. 6. Спр. 323. Арк. 269, 187.

ЦДАГО України. Ф. 269. Оп. I. Спр. 59. Арк. 25, 169.

ЦДАГО України. Ф. 1. Оп. 6. Спр. 29. Арк. 100, 179.

Цензор.НЕТ. Доступ 8 июля 2022. https://censor.net/ua/videonews/3339879/dva_mylyllyona_ukrayntsev_doljn_bt_denatsyfytzyrovan_to_est_unychtojen_deputat_derjdumy_rf_juravlov_video.

Центр Разумкова. *Партнерство Україна-ЄС у безпековій Європі: сучасний стан і перспективи*. Київ, 2021.

ЦК РКП(б) — ВКП(б). Повестки дня засідань 1919–1952. Каталог. Т. II: 1930–1939. (М., 2001), 456, 188.

Чадаев, Я. Е. Экономика СССР в годы Великой Отечественной войны. Москва, 1985.

Чернега, П. М. *Профсоюзы Украинской ССР в годы Великой Отечественной войны (1941–1945)*. Київ, 1987.

Чернышевский, Н. Г. *Полное собрание сочинений*, т. XIV. Москва, 1949.

Черняков, І. Т. «Дикий Сад», Гомер, Геродот, Троя, ахейці та кіммерійці (коментар одного археологічного відкриття в Україні)». *Праці центру пам'яткознавства*, вип. 17 (2010): 116–122.

«Чи могла Україна зберегти ядерну зброю?», Інтерв'ю І. Капсамуна з М. Тимченком. *День*, 31 серпня, 2017, <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobysci/chy-mogla-ukrayina-zberegty-yadernu-zbroyu>

Чижевський, П. *Основи української державности*. Київ — Відень, 1921.

Чикаленко, Є. *Щоденник (1907–1917)*. Київ: Темпора, 2011.

Чуркин, В. «Неизвестная война». *Дон*, № 7 (1991), 145.

Чухліб, Т. «Українсько-шведські відносини за доби правління Богдана Хмельницького та Івана Виговського (1654–1658)». *Іван Виговський: зб. ст.* Львів, 2010.

- Чухліб, Т. Козаки і Монархи. *Міжнародні відносини ранньомодерної української держави 1648–1721*. Київ, 2009.
- Чухліб, Т. *Козаки і яничари. Україна в християнсько-мусульманських війнах 1500–1700 рр.* Київ, 2010.
- Шевельов, Ю. *Історична фонологія української мови*, пер.: С. Вакуленко та А. Даниленко. Харків, 2002.
- Шевельов, Ю. *Українська мова в першій половині двадцятого століття (1940–1941): Стан і статус*. Чернівці, 1998.
- Шевченко, С. *Імперія терору*. Київ: Фенікс, 2021.
- Юзевський, Г. *Замість щоденника*. Луцьк: Вежа-Друк, 2017.
- Юркова, О. “Рукописи горять. Як Грушевський, повертаючись із заслання, у Києві заблукав”. *Історична правда*, 19 березня, 2019. https://www.istpravda.com.ua/articles/2019/03/19/153850/view_print/, 131
- Яворницький, Д. И. *История запорожских казаков*, т. 1. Київ: Наукова думка, 1990.
- Якубова, Л. «Русский мир» в Україні: на краю прірви. Київ: КЛІО, 2018.
- Яцик, А. В., та В. М. Хорев, ред. *Водне господарство в Україні*. Київ: Генеза, 2000.
- Abramson, H. A. *Prayer for the Government: Ukrainians and Jews in Revolutionary Times, 1917–1920*. Cambridge, 1999.
- Anthony, D. W. *The Horse, the Wheel, and Language: How Bronze-Age Riders from the Eurasian Steppes Shaped the Modern World*. Princeton University Press, 2007.
- Bayard, Dodge. *The Fihrist of al-Nadīm, a tenth century survey of Muslim culture*. Columbia University Press, 1970.
- Bruski, J. J. *Petlurowcy. Centrum Państwowe Ukrainńskiej Republiki Ludowej na wychodźstwie (1919–1924)*. Kraków: ARCANA, 2000.
- Caprio, S. ‘Rushism’, the ideology of the third millennium. *AsiaNews*, July 5, 2022. <https://www.asianews.it/news-en/%E2%80%98Rushism%E2%80%99,-the-ideology-of-the-third-millennium-55748.html>
- Chochorowski, J. “Scytowie a Europa Srodkowa — historyczna interpretacja archeologicznej rzeczywistosci”. *Materialy i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego*, no. XXXV (2014): 9–58.
- Chochorowski, J. *Koczownicy Ukrainy. Katalog Wystawy*. Katowice, 1996.
- Clement of Alexandria. *Stromata*. Book 5.
- Dragas, O. “Russism — new nazism”. *The International Security Institute (ISI)*, April 17, 2022. <https://isi-see.org/2022/04/17/russism-new-nazism/>
- Dregle, David Von. “The man known as ‘Putin’s brain’ envisions the splitting of Europe — and the fall of China”. *The Washington Post*, March 22, 2022. <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/03/22/alexander-dugin-author-putin-deadly-playbook>
- Euromaidanpress.com. 26 листопада, 2016. <https://bit.ly/3Uu0Yov>
- Fernandez-Gotz, M. “Urbanization in Iron Age Europe: Trajectories, Patterns, and Social Dynamics”. *J Archaeol Res.*, № 26 (2018): 117–162.

Fisher, M. "The new Putinism: Nationalism fused with conservative Christianity". *The Washington Post*, October 25, 2012. <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2012/10/25/the-new-putinism-nationalism-fused-with-conservative-christianity/>

Gejrgi, G. "The Brief — Who's naZi here?". *EURACTIV*, March 21, 2022. <https://www.euractiv.com/section/global-europe/opinion/the-brief-whos-nazi-here/>

Giles, Fletcher. *Of the Rvsse common wealth. Or, Maner of governement by the Russe Emperour, (commonly called the Emperour of Moskouia) with the manners, and fashions of the people of that Countrey*. T.D. for Thomas Charde, 1549?-1611.

Hadaczek, K. *Zlote skarby Michalkowskie*. Krakow, 1904.

Halecki O. *Borderlandsof Western Civilization. A Historyof East Central Europe*. New York, 1952.

Hosking, Geoffrey. "The Second World War and Russian National Consciousness". *Past & Present*, N. 175 (May, 2002), 162, 204.

Iampolski, M. "Putin's Russia Is in the Grip of Fascism". *Newsweek*, 2015. <https://www.newsweek.com/putins-russia-grip-fascism-312513>

Ignaczak, Marcin. The Fortresses of Ukraine. *The Builders of Early Iron Age Strongholds in Podolia*, Vol. 21, no. 1. (2016).

Internet Archive. Accessed July 14, 2022. <https://web.archive.org/web/20220509161847/>

Jilge, W. "Russkiy Mir: «Russian World»". *DGAP*, 03 May, 2016. <https://dgap.org/en/events/russkiy-mir-russian-world>

Jordanes. *The origin and deeds of the goths*, translated by Charles C. Mierow. <https://people.ucalgary.ca/~vandersp/Courses/texts/jordgeti.html>

Kamusella, T. *Putin's Fascis* (2022), 4–5. https://research-repository.st-andrews.ac.uk/bitstream/handle/10023/25119/Kamusella_2022_Putins_fascism_Wachtyrz.eu.pdf

Kershaw, Ian. *To Hell and Back: Europe 1914–1949*. New York: Penguin Books, 2016.

Kiebusinski, K. "War and Revolution in Ukraine, 1914–1923: The University of Toronto Digital Collection". *Україна модерна*, вип. 29 (2020): 315.

Kim, Lucian. "Putin's Waron History". *The Wilson Center*, March 21, 2022. <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/putins-war-history>

Kotljarchuk, A. *In the Shadow of Polandand Russia. The Great Duchy of Lithuania and Sweden in the European Crisis of the mid-17Th Century*. Huddinge, 2006.

Kovbasiuk, A. "Regional 1932–1933 Famine Losses: A Comparative Analysis of Ukraine and Russia". *Nationalities Papers*, no. 48 (3) (2019): 492–512, doi:10.1017/nps.2019.55.

Krawatzek, Felix, and Nina Frie. *World war II for young russians: the production and reception of history*: ZOiS report, No. 1, April 2020. https://www.zois-berlin.de/fileadmin/media/Dateien/3-Publikationen/ZOiS_Reports/2020/ZOiS_Report_1_2020.pdf

Kubala, L. *Woyny dunskie i pokoj Oliwski 1657–1660*. Lwow, 1922.

- Lunde, Paul and Caroline E. M. Stone. *Ibn Fadlan and the Land of Darkness: Arab Travellers in the Far North*. Penguin Classics, 2011.
- Manning, C. *Twentieth-Century Ukraine*. New York: Bookman associates, 1951.
- Oberlander Erwin, The All-Russian Fascist Party. *Journal of Contemporary History*, Vol. 1, No. 1 (1966), 158–173.
- Ordynovych, Andrii. “The Day of Remembrance and Reconciliation”. *The Ukrainian Weekly*. May 11, 2019. <https://www.ukrweekly.com/uwwp/the-day-of-remembrance-and-reconciliation/>
- Plokhly, S. *The Gates of Europe: A History of Ukraine*. London: Penguin, 2016.
- Sapiens, Harari Y. *A Brief History of Humankind*. London: Harvil Sekret, 2014.
- Skinner, Q. “Meaning and Understanding in the History of Ideas”. *History and Theory*, Vol. 8, No. 1. (1969): 3–53.
- Shuster, Simon. “Russians Rewrite History to Slur Ukraine Over War”. *Time*, October 29, 2014. 206
- Snyder, T. “The War in Ukraine Has Unleashed a New Word”. *The New York Times*, April 22, 2022. <https://www.nytimes.com/2022/04/22/magazine/ruscism-ukraine-russia-war.html>
- Snyder, T. *The Red Prince: The Secret Lives of a Gabsburg Archduke*. New York: Basic Books, 2008.
- Sojusz Pilsudski — Petlura. Dokumenty i materialy. Warszawa — Kijow: Redakcja Jan Pisulinski Witalij Skalski, 2020.
- Stephan John J., *The Russian Fascists: Tragedy and Farce in Exile, 1925–1945* (New York: Harper & Row, 1978).
- Toynbee, A. J. “The Genesis of Civilizations”. *A Study of History*. London: Oxford University Press, 1934.
- Toynbee, A. J. *Civilization on Trial*. New York: Oxford University Press, 1948.
- “Ukraine war: Russian generals as much to blame as Putin for invasion, says UK defence secretary”, *Sky News*, 9 May, 2022. <https://news.sky.com/story/ukraine-war-putin-and-his-commanders-should-share-same-fate-as-nazis-says-ben-wallace-ahead-of-victory-day-parade-in-russia-12609080>
- “Wichtig ist, ruhig zu bleiben”. *Taz*, 18 Oktober, 2020. <https://taz.de/Gespraech-mit-Ex-Botschafter-in-Moskau/!5718468/>
- Wieder, Thomas, and Jerome Gautheret. “The Second World War and the war of narratives between Russia and Ukraine”. *LE MONDE*, May 15, 2022. https://www.lemonde.fr/en/international/article/2022/05/15/the-second-world-war-and-the-war-of-narratives-between-russia-and-ukraine_5983573_4.html
- Wilson Center. Searching for Hidden Narratives of World War II in Russia, June 22, 2020. <https://www.wilsoncenter.org/audio/searching-hidden-narratives-world-war-ii-russia>
- Yelchenko, V. “Putin’s Russia has weaponized World War II”. *Atlantic Council*, May 12, 2020. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/putins-russia-has-weaponized-world-war-ii/>